

Technotlivé daně daní spotřebních.

§ 7. I. Daně spotřební na hmotné statky upotřebitelné a na služby.

Pokud jde o předměty sloužící úkoji potřeb pouze relativně nutných, výběr jezt valně obmezen. V nejdůležitějších částech jmění sloužícího trvalému upotřebení - jako jezt nábytek, oděv - jsou od míry objemem i jakostí nutné k míře objemem a jakostí zbytné už do rozhodného těřepychu přechody tak hojně a přece v celku nenáhlé, že nelze k nim vůbec vhodnou technikou se přiblížit.

Nejhlavnější a existující daně této kategorie jsou tyto:

1. Daň bytová (Wohnungsteuer, Mietst.).

Při ní vychází se z předpokladu, že se způsobu a míře, jakým kdo ukojuje potřebu obydlí, ukazuje se symptom jeho způsobnosti daňové. Ukládá se tato daň kvotově zpravidla dle nájemného (placeného neb ušetřeného); vybírá se míře buď přímo u užívatele bytu, nebo nepřímě sť. od pronajímatele (v Rakousku ve městech) neb i obzím způsobem (v Anglii při pronajátých celých domech)

od nájemce, v ostatních případech od vlastníka). Avšak sluší tu šetřit jistých správných ohledů:

a) Byt je předmět potřeby nezbytné, z čehož vyplývá kategorický požadavek osvobození všech, kdož jsou nejméně nutnou mírou bytu dotčeni. Prakticky se ^{to} provede osvobozením nájemního do určité výše, avšak to je pouze jen prostředek hrubý, neboť může takto od daně bytu osvobozen i člověk s poměrně značnější spůsobností daňovou (o samotě žijící bezdělnec).

b) Rozsah bytu nebo velikost nájemního nemění ani při větších bytech spolehlivým příznakem individuální spůsobnosti daňové (četná rodina, nutnost mít byt v jisté ulici nebo čtvrti následkem povolání). Ostatně jest na snadě, že vestry a důchodcy nejnížešími poměrně větší kvotu důchodu svého na byt věnují; působí tedy daň na všechny byty stejnou kvotou složená nestejněměrně. Byt má konečně důležitě účinky zdravotní i mravní, čím více pak jisté hospodářské poměry ukopání té potřeby stěží, tím větší jest náhražka, že je daň ještě dále obmezená. Z toho vyplývá potřeba degressivní sazby pro byty nejméně mírou nutnosti přesahující.

Hledíc k celému státu jest nesnadno mít náležu-
tý zřetel na individuální zvláštnosti při různých by-
tech téhož místa, nad to pak na veliké rozdílnosti v
poměrech bytů a ceny jejich v rozličných místech, proto
daň z bytu jako státní daň není vhodná. Dá se o-
důvodnit jenom jako daň komunální, kde lze lépe
šetřit rozličných zvláštností místních a potřebné u-
levy poskytnouti.

2. Ostatní daně této skupiny mají povahu daní
přepychových (Luxus-steuern), jež mívaly někdy také účel
obmezující, tedy policejní, jehož nyní nemají. Nynější
jejich ráz náleží v tom, že jsou doplňkem systému
daní přímých i spotřebních (v už. sm.), dopadajíce na
držitele vyšších důchodů jako protiváha poměrného pře-
tížení chudších vstev daněmi spotřebními, kterážto
přetíženi ani progresivnou daní důchodovou neby-
vá odčiněno. Náležejí sem daně na jisté mobilie
(kone, kočáry, billardy, piana, užívání znaků neboli
erbů, nověji též velocipedů a jiných vozů automobil-
ních [Francie, Itálie]). K těm řadí se dále daň
ze psů pro přepych, ne pro ochranu chovaných. Konečně
ještě některé jiné, které dopadají na jisté spůsobky

užívání osobních služeb, v nichž se dokumentuje zvláštní spůsobilost k dani, například na držení mužského služebnictva. Velký obor daní právě uvedených jest zaveden v Anglii, výnos jejich však od r. 1889. jest přenechán novým svazkem samosprávním (hrabstevním).

V rakouském systému daní státních schází docela; v kommunálním objevuje se daň z bytu (cinsgroß) a se psů.

Příbuzné těmto daním s hlediska zdanění konsumpce přeprchových jsou také tax. poplatky za listky honební a za pasy zbrojní. — Z oboru zdanění potřeb duševních náleží sem též daň ze spolku zábavních (Famie) a z karet (kolek!), z odbývání zábavních hudeb (zemská daň v Čechách).

Vybírání jest po většině přímé určitou sazbou na rok; nepřímé (daň z billardů a místnostech hostinských, kolek kartový) jest výjimkou. —

II. Daně spotřební na předměty sužitelné.

De povahy věci vybírají se některé spotřební daně nepřímou. Nejdůležitější jsou:

§ 8. 1. Dan z meliva. (Mahlsteuer).

Dan tato jest neodvodněna, padajíc na předmět obecné, nutné konsumce. K té zájisti náleží i spotřeba výrobků moučných, což se prokazováním na zeměta, luštěninách, zelenině a pod. (Schall) nezvrátí, byť i jinak bylo pravda, že ukazují se v konsumci moučných potravin velké rozdílnosti co do jakosti. Hranice mexi kvantem a jakostí nutnou (platí pro velkou masu obyvatelstva) a obyčejně ikoji nebo technicky vystihnouti.

Vybírají se dá daně tato:

a) v podobě cla ze přivozeného obilí a mouky, se nemá každé clo obilní povahy daně spotřební (cla finančního), mžet býti zavedeno jako clo ochranné. Ten ráz má nyní clo obilní ve státech evropských, ale polemika proti němu z stanoviska dělnického i

maloznamostenského práve z toho důvodu se vede, že nutný konsum těch tříd zdražuje.

Vybírá-li se daň z meliva a v něm jest nad to potřeba ochrany práve řečení, clo musí se býti zároveň i finančním i ochranným, tj. musí stačiti na obou účel;

b) v podobě akcise vybíraného u bran městských z obilí a mouky;

c) v podobě vlastní daně z meliva jako daně výrobní v ten způsob vybírání, že obilí na mouku, kroupici atd. umletí se nesmí, dokud není prokázáno úředním dokladem (bolletou), že daň byla zaplácena. Technické obtíže berní spravy při této dani jsou na přímou neobyčejně kontroly čistých, porovnanou vztroušených nájmů velice, vybírání tedy nákladné.

V Rakousku daň z meliva existuje jen jako akcise u bran měst uzavřených; v Prusku daň tato r. 1875. odstraněna; v Itálii, která jest pravlastí této daně, zavedena r. 1869. všeobecně, aby se docílila rovnováha finanční, na to r. 1884. zase odstraněna; v Anglii a v Rusku není vůbec žádná.

§ 9. - 2. Daň masná (Fleischsteuer - Schlachtst.).

Konsumce masa jest vhodnějším předmětem pro daň spotřební nežli konsumce obilí tam, kde maso za absolutně nutný předmět konsumce nelze považovati. Trihliáz li se dále k četným druhům masitých pokrmů a zvířat reprezentujících právě tolik druhů jakosti až ke stupňům čistě přepychovým, mohla by „vlastní regulace“ mítí mnoho místa, při čem třeba by bylo mírnými sázkami zřekel mítí právě na ty druhy masa, jejichž spotřebě ve prospěch zdokonalení masy životní v třídách nezáměrných jest přáti rozšíření. Než úplné vystižení všeliké té normanité spotřeby masité v různých domácnostech i bezprostředně z vlastního chovu neb vlastní honby čerpaní naráží na překážky technické zho-
la nepřekonatelné.

Výbirati se dá totiž kromě v podobě cla ještě

a) jako akcis u bran, jenž má tu výhodu, že může rozdílné druhy a jakosti masité spotřeby jistou jakostní měrou sázel postihnouti, zejména pak i drobné zvířectvo zahrnouti;

b) jako tzv. daň z porážek (Schlachst.), t. j. daň ze zvířat určených k zabiti pro konsumpci nebo z masa zvířat ke spotřebě již zabitých. Může se tu pořadovati buď od kusu, z čeho však vychází prémie pro poražené silnější, tučnější kusy, aneb dle váhy těch částí z kusu zabitého, které ke konsumpci mohou z prodati.

Však tato forma zdanění obmezuje se jenom na druhy větših zvířectva a má i pak na venkově nemalé obtíže. Vyžadujeť nákladnou, tyčnou kontrolu (povinná přihláška každé porážky, zápočet porážek v noci, stálý dohled na transporty atd.) a přece domácí porážky pro domácí potřebu ujdou dani. Jen ve větších městech, kde porážky lze koncentrovati na zvláštní, k tomu zřízené místnosti (centrální porážky - jatky), jest možná dobrá kontrola na větší dobytek zde porážený. Tento pak rovněž jedině ve městech v podobě akcisu u bran postihnouti lze výše dotčení drobné drůbež, daň z masa dá se tu technicky nejnázre a zároveň nejúplněji provésti. Ale kdyby zůstal venkov daně té prost, nastala by veliká nerovnost mezi městskými a námožnějšími venkovskými obyvateli, to přičpade i mezi chudšími třídami ve městech a

na venkově.

Resultát jest, že nemůžeme-li se stát vůbec daně masné, vzdá se jí na venkově aspoň u drobných druhů, kdežto u druhů větších usnadní si provedení po případě ujednáním se řezníky atd.

Pro velikou nákladnost kontroly a relativně skrovné výstřiky, pro technické překážky a práce nezbytné ne-
stejnosti nelze daň masnou pokládati za průměrnou jako daň státní. Ale jako městská (obecní) daň spotřební, na př. v podobě akcisu a daně z porážek u ústředních porážkách, bude daň z masa výhodná; mohou se tu dobře podle lokálních obvyklých konsumpčních i předmětů vybrati i sazby odstupňovati. (Na tom stanovisku jest Francie, z německých států Prusko, Württembergsko). U Rakouska z dobytka hovězího, skopového a vepřového se sazbami kusovými dle druhů odstupňovanými ve třech třídách místních (přes 20.000 obyv., 10-20.000, pod 10.000 obyv.), avšak pouze pro porážky živnostenské (řeznické), pro soukromé jen, když se poráží na prodej. Tak s rozsáhlejším oborem předmětů jako městský akcis. Na venkově namnoze ujednání s řezníky.

§ 10. - 3. Daň solná (Salzsteuer).

Daň tato uznává se převahou a najistě právem za nevhodnou. Není při tom rozhodnou námitka, že sůl neslouží pouze za předmět konzumce lidské, nýbrž také jako potrava pro dobytke, leč pak že potřebna jest ve mnohých oborech průmyslu, tak že v těch směrech nehodí se k dani. V těch případech totiž pomoci lze sobě a nová doba si vřutku pomáhá tzv. denaturováním, tj. úpravou pomocí jistých přísad, tak že sůl denaturovaná nehodí se již ke konzumci lidské, ač pro jiný účel zůstává stejně spůsobitou, denaturovaná sůl pak dani nepodléhá. Rozhodnou však jest námitka, že sůl jest předmětem nebytné potřeby, pro kterouž ani není surrogátu, ba že dokonce strava hrubší a jednodušší jí vyžaduje více nežli o sobě pestřejší, kořeněnější strava zámožných, tedy právě strava širokých nemajetných vrstev. Proti té úvaze nemůže obstát obrana daně solné z důvodu všeobecnosti a důvodu toho, že jest žhalem daní potřebních bůmě daňové místně a časově co možná rozdělití a tím je usnadniti (Schall).

Přese všechny řečené námitky udržuje se daň

solná, protože sůl dá se získati poměrně bez velikých technických obtíží; jet výroba jenom na určitých přírodních staništích možná (kde jsou ložiska nebo solné vody).

Vybírat se dá kromě cla buď jako daň ze soli v užším smyslu nebo v podobě monopolu.

Vybírá-li se jako daň ze soli v užším smyslu, děje se to za úřední kontroly privátní výroby a prodeje. (Prostory výroby a skladisté uzavřeny; nic do prodeje bez ohlášky a zaplacení daně).

Monopol může se vztahovati buď a) na výrobu a předpokládá pak záporův produkce privátní i záporův přívozů skrze soukromníky — nebo b) na těžbu, což rovněž nutnou činí záporův soukromého přívozu; nebo c) na obojí, tj. na výrobu a pokud jde o těžbu, aspoň na těžbu ve velkém.

Dobývá-li se sůl v zemi, monopol zahrnující výrobu jet lepší nežli pouhý monopol těžby, neboť daň se tu již pojímá v cenu prodejně a první ruky a není pak třeba podrobovati těžbu a dopravu soli uvnitř země tak obtížnému dohledu. Monopol obmezující se na těžbu jet výhodný jen; nedá-li

v síl v rámci vyrábění a vyhradili si stát převoz sám.

Monopol jeť dosud v Rakousku, Itálii, Srbsku.
 - Rakouský monopol jeť toho času pouze monopol výrobní bez dalšího vlivu na cenu. Až do r. 1829. zahrnoval i právu na velko a regulování prodeje na drobno. Težba solní však jeť vyhrazena státu, pokud jde o síl pocházející ze solných vod vnitrozemských (síla vytvářená - Sudské - v soln. vřnách, tj. solné komory) a síla kamenová (Itálie, Bukovina - v menší míře v solné komore), kdežto pokud jde o síla mořskou (tj. vypařováním z mořské vody dobývanou) neexistují pouze státní, mořské saliny (Capodistria, Pisano atd.), nýbrž připouštějí se v Istrii i Dalmácii soukromí výrobitelé (consortia v Dalmácii), kteří jsou oprávněni pod úředním dozorem vyrábět a za nákupní cenu státem ustanovenou jeť jim vyhradně odváděti limitovaná množství soli. Toľko jistým továrnám, ve kterých se při výrobě jinému druhu výrobků věnované dobývá jako výrobek vedlejší síla kuchyňská a odpadky obsahující síla, dopouští se za jistých opatření odpadky ty jako mrvivo bez vř. dávky a síla čistou za dávku státní přímo do obchodu uváděti. V podléz dotčením případeť tedy máme také, měrou arci neopatrnou, výrobkovou daň solní

Daň ze soli v užším slova smyslu ve Francii a ve státech německých. Ostatní státy evropské průběhem 19. stol. daň solní v té či oné formě vybíranou odstranily.

Již vůbec nezdaňuje Anglie, Belgie, Švédsko a Japonsko.

4. Daně nápojové.

§ 11. Obecný přehled.

Daněmi nápojovými rozumí se tu daň z vína, piva a lihu. Všechny tyto tři předměty jsou velmi spísobilými a vhodnými předměty zdanění spotřebního. Po-
třeba, kteráž ony slouží, jest abytná, nebží tu o potravi-
nu, čím méně o nutnou, nýbrž o předmět požitkový,
jehož hlavním složkem jest alkohol v nápojích těch obsa-
ný.

Kladý se těchto nápojů slouží jiným kruhům a po-
tud již určitá stupnice jest nutná; celkem co se dotýče vý-
še sazeby, správný jest tento pořad: lih nejvyšší, pak víno,
nejméně pivo: Při lihu odůvodněna jest vyšší sazba
nejen tím, že kořalka z uvedených tří druhů sekulin
má největší obsah alkoholový (průměrem čítá se na kořalku
50%, víno 6%, pivo 3% alkoholu), ale též množstvím odůvod-
něným.

něna jest policejními motivy (zabrániti totiž přílišné konzumci v nižších vrstvách). Při vyměřování daně z vína a piva třeba ostatně přihlížeti k okolnosti, běžili o vinné či „pivné“ kraje, aby se v nich potom konzumce kořalky následkem zdražení ceny piva nezamáhala.

Nesmáze působí při daních nápojových více méně značná roztroušenost výroby v četných malých závodech (veliké množství malých lihovarů, na mnoze také zvaných domácích v některých zemích rakouských), rozličné spůsoby techniky a převraty v ní; konečně jest i to překážkou racionálnějšího zdanění, že bývá těžko sarky daně přispůsobiti veliké různosti ve kvalitě (na příklad při víně). Daně z nápojů ukládají se vesměs nepřímě a náležejí k daním finančně nejvýnosnějším.

§ 12. a. Daň vinná.

Tá z nejrozmanitějším spůsobem ukládati a vybírati:

1. Nejvhodnější jest v zemích bez vlastní výroby, kde vybírá se jediné ve formě cla (Anglie).

V zemích s vlastní výrobou ukládá se

2. jako daň z výroby, která se vybírá u vinaře. Da' se sice i dle plochy révou osázené velmi jednoduše a s nevelkou obtíží kontrolně vybíráti, ale činí ji pak velmi nestoj, noměrnou měnivé výměřky roční, různé kvality úrod; i platí se příliš dlouho napřed před spotřebou. Lépě tedy, dle výměřku po vylisování, tedy dle množství mostu (Most) ke kvašení uloženého (daň městová - Mostská). Při tom lze i ke kvalitě přiblížiti ari jinom nedokonalé, tj. jistou klasifikaci vinnic dle jejich jakosti; mimo to i zde platí vinaři daň na dlouho napřed, poněvadž víno po delší čas musí kvasiti, nežli ke prodeji jest spůsobilé.

3. Blíže před konzumpcí stihnou víno daně vybírání mezi dokončeným vylisováním a uložením ve sklepy pro účel spotřební. Tu jest možný dvoji spůsoby daně:

a) daň zásilková (Versandsteuer), která se vybírá v momentech, když víno odchází z místa, kde bylo vyrobeno a ke kvašení uloženo (u vinaře), aby ve sklepech velkoobchodníků nebo řehýřů nebo také bezprostředních spotřebitelů ke dalšímu uložení neb na účel prodeje a konzumpce bylo složeno. Předpokládá

to ohlášení odesílatele s podrobným uddáním nádob (číslo, znamení), množství jakož i druhu, zasílatele, průvodce a příjemce, s čemž se po úřední kontrole vydá průvodní listina (Begleitchein). Daň zde platí odesílatel.

b) daň z vína uloženého, to jest u obchodníků, šenkýřů, nebo majitelů soukromých vlastních sklepů (Einlagesteuer), kdež opět na základě přihlášení atd. - jako ad a) - se vydá průvodní listina, avšak daň se vybírá až u příjemce.

Výhoda obou způsobů (a) i b): daň stihne i víno umělé, odpadne plat na dlouhé doby napřed (a). Za to jest dozor velice spletitý a nesnadný, obzvláště proto, že víno již dříve také podrobené nově do transportu přijíti může, kteráž věc vyžaduje četných výjimek a usnadňuje defraudace, obchod pak podrobuje velkým vexacím. Celkem jsou možný jenom ve vlastních zemích vinařských s hojnou výrobou, neboť by byl jinde veliký nepoměr mezi výstřekem daně a nákladem, kterého správa daně vyžaduje.

4. Nejbliže jest konsumentovi daň ze prodeje v malém (Detailverschleiss). Předpokládá ohlášení živnosti šenkýřské (vinařnické), úřední konstatování zásob,

stálovou jejich kontrolu (účty o přívozech, skladech i o prodávajících). [Přelévání vína do sudů jest velmi nesnadno, neboť mění tím jakost]. Také ku jakosti vína dá se při tom přihlížeti. Transporty musí se kontrolovati (kam jdou zásilky). Možné jest, (avšak výpěšek jest na mnoze nedokonalejší) sjednání s jednotlivými vináři a drobnými prodáváči.

Kdyby tento způsob byl jedině zaveden, pak ujde dani všechno to, co soukromníci pro vlastní svoji potřebu od vinářů neb obchodníků koupí. —

Vády a obtíže, které spojeny jsou s jednotlivými způsoby, vidly po případě i v kombinacím více těchto způsobů. Takovýto kombinovaný systém jest na příklad ve Francii.

V Rakousku platí se z vína akcís u bran; mimo města uzavření podrobeni jsou dani z vína a městům vůbec jenom ti, kteří provozují nálev vína nebo městům, ať již z vlastní výroby neb cizí. (Velkou podobné stanovisko jako při dani z masa v místech neuzavřených). Přednost dává se sjednání společnému se všemi místními provozovateli nálevu, po případě pronájmu; je-liž nedojde k žádnému z

obou spůsobů, pak vybírá se daň sazbaou za jeden hektolitr stanovenu a při osobách provozujících nálev po živnostensku při složení do sklepů, při vinařích z vlastní výroby nálev provozujících při načetí nádoby ke prodejnému nálevu určené a prodávají-li v láhvích, při použití vína láhvového k nálevu. K tomu cíli povinny jsou osoby dotčení k oznámení předběžnému, jakož i k zaplacení daně. Ze stanoviska daně spotřební není správným osvobození vyrábětelův vlastní spotřeby domácí, avšak důsledné stanovisko bylo by namnoze technicky velice obtížné.

§ 13. b. Daň pivní.

Protože výroba piva pravidelně soustřeďuje se ve zvláštních k tomu určených živnostenských místnostech, daň z piva vybírá se tedy jako daň z výroby a vyměřuje se buď

1. jako daň ze surovin k výrobě použitých, nebo

2. jako daň z výrobku hotového.

Ad 1. Ze hmot, které při fabrikaci piva slouží za

suroviny, nebo vhodnou měrou sáti ^{jako} předmětu daně chmele; jestli ho při různých druhích piva nestějně mnoho potřebí a dá se nahraditi přecetnými surogáty, třeba ovšem ne na prospěch výrobku samého. Daň chmelová bývala ve V. Británii (1711-1862).

Bývá tedy v oboru zdanění surovinového nebo - jak se u pivní daně říká - hmotového (Materialbesteuerung) *) slad (Malt). Předpokládá se tu, že z daného množství sladu dá se průměrně vyrobiti při panujícím způsobu výroby jisté kvantum piva určité jakosti (určitého stupně) a dle toho průměru potom se uloží daň. Neboť ani pouhá daň ječmenná není vhodná, ječto může býti upo-
 třebeno sladu i z jiného obilí. Stadiem, ve kterém se hmotová daň sladová vyměřuje a zároveň základ, na kterém se toto vyměření děje, může býti dvoji a to buď:

a) při trolení sladu (Schrotten). Tento se slad může k účelu várky troletu (lámati) buďto ve mlýnech nebo pomocí vlastních přístrojů trolicích v pivovare, musí dle toho býti opatřena technika zdanění i kontrola. Trolili se ve mlýnech, musí každému trolení předcházeti přihláška příslušného množství
 * za předmět daně.

a zapravení daní pa mí. Troliti se smí jen na frúkas
o zaplacení daně. Dopravy do mlýna a ze mlýna se
kontrolují. — Tři trolení na vlastních přístrojích sládk-
kových: úřední kávečka stroje, když se netrolí, přihláš-
ka, když se troliti chce, pak kontrola množství. Aneb se

b) daní vybírá ze sladu k vácce připraveného, když
se k účelu váccky teplou vodou zapojuje, tedy daní se vy-
bírání ze zápary, odkudž jméno daní záparová (Einmaisch-
steuer). Předpokládá, že se chovají suroviny v místnostech
uzavřených, úřední kontrole podrobených, o přirostcích a
silytech se účty vedou, mezi časem, kdy se nevaří, při-
stroje jsou uzavřeny úředně; každá se ohlásí a povin-
ný obnos daně se zjistí odvážením.

Od 2. Tu se dá opět vybíratí spúsobem dvojitým:

a) jako daní pánevová dle prostornosti páneve
várečné (Braupfanne) úředně rozměřené a cimentované.
Předpokládá se, že se dle velikosti její jednou várkou
určité množství piva určité jakosti vyrobí. Dokud se
nevaří, pánev neb kopení jsou úředně zavřeny;
každá várka se ohlásí, názez kávečka se úředně sejme
a zůstane otevřena po čas úředně stanovený, totiž po
čas, který dle stavu techniky od zákonodárce jest

uznám za potřebný k záce.

b) jako daň mladinková dle množství a kvality polotovaru, při čemž množství se zjistí dle množství piva přivedeného na chladicí stoky (Kühlstöcke), jejichž prostornost jest úředně cejchována a jakost zjistí se před přimísáním kvasidla dle cukernatosti mladinek (Bierwürze), tj. cukernaté sekuliny, ze kterýchž alkoholickým kvašením pivo se vyrobí při normální teplotuře. Každá várka musí se ohlásiti. — Konečně ještě

c) jako daň sudová (Faßsteuer), též zvaná známkovou (Markenst.), skutečně to daň tovarová, která se vybírá dle počtu a obsahu sudů, když již naplněny jsou z pivovaru. Otvozy čepové a čepy samy se přilepi známkami nálepnými udávajícími sumu zaplacené daně, tak se se nemůže čep vyndati a pivo zasadati bez porušení té známky. Každý sud nesmí z pivovaru bez známky daňové (kolku!). Kontrola hmot a odbytů pivoňho v každém pivovaru na základě knih k tomu účelu povinně vedených.

Modalita ad 1. lit. a) uvedená nestěžuje vlastní proces výroby, ale kontrola jest nesnadná, surrogátů použítí ujdou dani; při spisu ad 1. lit. b) dají se

i surrogátů daní postihnouti. Při metodě ad 2. lit. a) daň zůstane stejná, ať se vyteří stejné množství silnějšího neb slabšího piva. Všechny tři spůsoby, které zde uvedeny byly, poskytují výhody podnikům s dokonaljšími přístroji, jimiž tyto podniky vyrobí více nežli závody slabší. Tato vady modus ad 2. lit. b) nemá; ale ovšem příznivý výsledek jeho závisí na pečlivé a stálé kontrole pivovarův a vaření piva. Modalita ad 2. lit. c) jest pro nesnadnost kontroly vhodna pouze tam, kde existují samé velké pivovary. (Tato metoda soustátí s v. r. amerického). — V Německu vládnou rozličné formy udání: v hmotového, v Rakousku daň mladinková s polovami pro pivovary menších rozměrů, ve Francii daň pánevni, v Anglii forma daně mladinkové pro pivo vařené v pivovarech živnostenských, pro domácí licenění.

§ 14. © Daň líhová.

Ve příčině této daně důležitý jsou následující okolnosti:

1. Je stanoviska obecných principů s daních pro mnohem větší obsah alkoholu v poměru k objemu

doporučí se sama sebou sarka vyšší nežli při víně a pивě.

2. Je stav noviska berničné techniky především závažnou jest veliká rozmanitost surovin (obilí, zemiata, burák, melassa, vinné výkničky, ovoce peckovité i jaderné, bobule rozličného druhu, vinné droždí, víno kvasové nebo ovocné atd.) a s tím spojená různost výrobních processů. Hlavní rozdíl záleží v tom, že u jedněch (obilí, zemiata, burák) obsah škrobový se musí teprve přísadou sladu a horké vody v nádobách záparových (Maischgefässe) proměnit v cukernatý, aby z toho vznikly sladké, ku kvašení působily mlactinky (Hürse), kdežto u jiných, které samy s sobě jsou cukernatý, tohoto přípravného procesu není potřebí.

Kromě toho důležitá jest, že výroba lihu neobmezuje se na samostatné větší závody, nýbrž provozuje se často jako vedlejší živnost čilných i malých rolnických živností a namnoze v malém po domácku, na příkl. z ovoce). Podobně jako výroba také i prodej v malém bývá roztroušen ve množství závodů docela malých, mnohem menších, nežli se děje při víně a pивě. Proto jest ovšem provedení jednotné technické

metody při zdanění lihu mnohem snadnější, když jako tomu jest v Anglii, odhodlá se zákonodárce výrobou v malých závodech docela zapovědět (ustanovením jistého minimálního obsahu, který by bání mámiti).

3. Ze stanoviska národohospodářského sluší toho dbáti, že lih douží nejenom jako jisté, někdy relativně nutné dráždidlo konzumce lidské, ale také za surovinným průmyslu. Tam, kde výroba lihu jest rolnictví často jediným prostředkem, aby se využítovalo jistých výrobků neb odpadků, zákonodárce nemůže toho ignorovati. (Srovnaj úlevy, které zákon poskytuje rolnickým lihovarům v Rakousku). Musí pak ovšem jasnými znaky přesně stanoviti, které lihovary za rolnické pokládáti se mají a za jakých výminek.

4. K tomu všemu však přistupuje se stanoviska sociálního požadavek policejního omezení spotřeby kořalční jako preventivní prostředek proti alkoholismu.

Všelijaké tyto poměry a ne vždycky snadné úkoly stěžují provedení daně z lihu.

Spisovky ukládání jí jsou tyto:

1. Následkem velké různosti surovin jednotná

daň surovinová (jako jest na př. u piva daň ze sladu) jest nemožna. Spisoby možné jsou tudíž jenom:

a) Daň záparová vyměřená dle prostornosti každé záparových (Maischbotticher), při čem se předpokládá, že množství záparů nádobami těmi pojaté za jedno plnění během určité doby dojde se určité kvantum alkoholu.

b) U látek cukernatých, bezprostředně ku kvašení spůsobilých dá se daň surovinová vyměřovati dle množství a jakosti materiálu použitého, při čem sazba musí býti odstupňována podle výtlačnosti té které látky na výtěžek alkoholu, jaký může poskytnouti.

V obojím případě předchází výrobě oznámení lihovarníkovo k úřadu o počtu záparů a velikosti jejich, resp. o množství a spůsobu materiálu a spůsobu, jenzí má býti použit.

3. Daň báňová („Blasensins“) se vyměřuje dle prostornosti tzv. bání (kotle ku destilování lihu sloužícího - Blase), při čem kdy na základě technických zkušeností se předpokládá, že při dané prostornosti tohoto rozhodného přístroje (čas, kdy se

nepáli úradně uraženého) dá se za určenou dobu určit množství lihu vyrobiti. Daň se tedy dle výkonosti toho přístroje paušaluje.

3. Daň mladinková (Hürressteuer). Zjistí se totiž saccharometrem, mnoho-li mladinky kvašením porbyly obsahu cukerného (rozdíl cukerného obsahu čerstvých a zralých mladinek) a z toho se pak zjistí výměrek alkoholu.

4. Daň z fabrikátu, tj. z lihu již dobytého, jehož množství i kvalita se zjistí buď přímo neb samočinným kontrolním aparátom s přístroji nerozlučně spojeným.

5. V obchodě ukládá se buďto — a. dle množství i jakosti při výpravě lihu ze skladu lihovarníkových ku prodeji (nov. podobný spirob u daně z vína) i mluví se tu na rozdíl od daně dle množství a obsahu lihovarníkem s ným placení (ad 4.) o daní konsumní, nebo b. v podobě akcisu u bran a konečně — c. v podobě platů licenčních (Licenzgebühren), které se vybírají od prodávaců v malém.

Metoda ad 1. nestrňuje sice proces výrobní, ale kontrola při prvém ze spirobů tam

uvedených jest neobyčejně obtížná. Všechny metody ad 1.-4. uvedené vyřadí každá dle své povahy zvláštního, více méně spleťtého způsobu kontroly. Při každé jsou určitě také jisté nedokonalosti. Metody ad 1., potom ad 2. a 3. uvedené poskytují jednostranně výhodou závodům, které mají dokonalejší přístroje, kterými dá se vyšetřiti více nežli méně dokonalými přístroji a jsou také potud neehospodářské, že právě proto znesnadňují vykořisťování látek méně vydatných.

Metoda pomocí samočinného kontrolního přístroje předpokládá ovšem kontrolní aparát samočinný tak sestrojený, resp. s přístroji tak spojený, aby se natrvalo sajnému odvádění lihu před tím, nežli s přístrojem kontrolním přijde do styku. V těchto případech staly se sice velké pokroky, ale naprosto nelze přece na výsledek tento bezpečně spoléhat a tudíž i tento - podobně jako ostatní ad 1.-4. uvedené způsoby - předpokládají ustavičný dohled na výrobní místnosti a přístroje, což dá se vzhledem k výrobě na poměrně neveliký počet větších závodů obzvláště jeně snadno provésti, ale stává se

neprůměrně nákladným a obtížným při existenci četných malých lihovarů majících namnoze povahu tzv. domácích lihovarů, když je právě ze všelijakých domácích příčin nelze prostě zaporéděti, jako se to stalo na př. v Anglii. Proto stát oceňuje obtíže ty, spokojuje se, pokud se to týče lihovarů menších, raději paušalováním dle přístrojů výrobních anebo sjednáním s lihovárníky, po případě s licenčními platby vybíranými od takových malých lihovarů.

Licenční platby vybírané od prodáváči na drobně (daň z nálevu) mají po případě povahu policejního opatření proti alkoholismu (mají za účel obmeziti konsum), kteriz úloze kromě toho hovi se také úředním obmexením počtu natěvareň (šenků - vjčpů, detailních prodejů). Opatření tato netýkají se již vědy finanční, nýbrž týkají se veřejné správy mravnostní a zdravotní.

6. Monopól lihový lze mysliti buď jako výrobní nebo jako obchodní neb obojí. Výrobní dá se zase provesti buď jako monopól výrobní v přičině surového líhu i raffinování, při kterém se výroba surového líhu přenechá s určitými kantelami závodům

soukromým, avšak raffinování líhu se vyhradí státním rafineriím. Musí se tu stanovit surovárnám kontingenty výroby, jež nesmějí překročit a stát si vyhradí právo na koupi surového líhu za ceny napřed ustanovené podobně jako při monopolu tabákovém na tabákové rostliny. — Výhody monopolu jsou: koncentrace, zdanění resp. stanovení cen dle jakosti a poměrné zabezpečení líhu zdraví neškodného. Avšak není snadno možný při existenci četných drobných lihovarů, které by se musily zrušiti vykoupením, aniz by dále drobným těm výrobcům bylo možno své suroviny (ovoce a pod.) zpracovati.

V praxi různých států a příčin výše vyložených jest namnoze zavedeno více method zdanovacích zároveň pro různé kategorie lihovarů. Tak v Německu pro hospodářské daň záparová s určitými podmínkami a kvótami; pro ty, jež nezpracují mouččné látky, daň dle povahy suroviny, různě odstupňovaná dle váhy upotřebeného materiálu; pro větší lihovary, jež nespádají pod hospodářské, daň konsumní. Pro kontingentování množství sazba jest nižší než pro to, jež se vyrobí přes kontingent. Na

podobných základech zavedena v Rakousku dle zákona ze dne 20. června 1888. čís. 95. ř. z., na čem ani v. 1899. v podstatě změny nenastaly. Daň vyměřuje se tu buďto jako daň výrobní nebo jako kv. daň konsumní sázbou 35 kr. za každý stupeň hektolitrový (= 1 litru čistého alkoholu), avšak jenom za lih vyrobený do určitého množství, jež se kontingentuje, a kontingent ten dále zákonem rozvržen na Předlitavsko,

Uhry a Bosnu. Rozvrhuje pak se dále podle měřítek zákonem ustanovených na jednotlivé lihovary.

Výroba lihovaru pod ustanovení o konsumní dani spadajících, přesahuje-li kontingent, podrobená jest sázbě 45 kr. za stupeň hektolitrový.

1. Výrobní dani podléhají lihovary, ve kterých daň se vybírá způsobem kausálním dle výrobnosti přístroje destilačního, o čem dány jsou podrobné předpisy, anebo sjednáním (zákon mluví o „dobrovolné smlouvě“). Sjednání toto má místo jenom s lihovary rolnickými rozměrů docela skrovných a způsobu v zákoně podrobně uvedeného; kausálování dle výrobnosti destilačního přístroje jenom u lihovaru rolnických vládnoucích přístrojem kvasným

v prostornosti ne vyšší nežli 13 hektolitruv a jistým, v zákoně samém podrobně popsáným, jednoduchým zařízením, potom u lihovarů, které zpracovávají ovoce, mláto, vinné výměty, bobule, kořeny atd. Daň tu platí vyrábitel.

2. I. v. konsumní daň platí se při přechodu z úřední kontroly do volného obchodu. V lihovarech, jichž výrobek jest podroben této dani, kontroluje se výroba lihu kontrolním aparátem úředně předepsáným; vede se o ni účet; lih, který z výroby přejde bezprostředně do veřejného skladiště nebo do ciziny, osvobodí daně prost; z lihu, který přejde do obchodu na základě opovědi, že se z výroby nebo ze svobodného skladiště vyklidí do volného obchodu, povinen jest platiti daň ten, který jej obdrží ke volné dispozici. Je tedy tato I. v. konsumní daň daní cirkulační výše vzpomínatého spurobu. Lihovarům rolnickým, jejichžto výrobek jest podroben konsumní dani, udílí stát jisté bonifikace dle sazby tím nižší, čím větší lihoval jest. Vyrábitele docela malé, kteří jenom z vlastních surovin pro vlastní domácí spotřebu vyrábějí, neplatí z toho

daně řádné.

Dříve se v Rakousku od r. 1829. metody zdaňovací dosti často střídaly. — Z ostatních států uvéstí jest Francie, která má daň konsumní, jež u větších lihovarů stále pod kontrolou držení se platí při odkližení lihu z lihovaru, při menších podle zjednání, jímž se minimální výtěžek ustanoví. K tomu ještě daň cirkulační (droit d'entrée) z lihu, který vchází do větších měst (4000 obyv. a víc) dle počtu obyvatelstva odstupňovanou sazbou a licenční platy, od lihovarů i nálevů. — V Anglii nyní daň mladinková. — V Švýcarských monopól.

§ 15. 5. Daň cukerní.

Cukr obsahuje sice značné množství látek výživných (uhlhydrátů); ale jelikož ony také v jiných potravinách měrou pro výživu dostatečnou jsou obsaženy, cukr není potravinou nezbytnou; ježto však zároveň hojně se konsumuje, hodí se dobře za předmět daně spotřební.

Daň z cukru burákového (Rübenzucker) náleží

ke nejmladším z daní spotřebních. Již do počátku
 rozvoje burákového cukrovarnictví kontinentálního ob-
 jeví se daň cukerní toliko v podobě cla na cukr
 třetinový (Rohrzucker), jehož pravlasti jest Východní In-
 die, z níž nejprve se dostal do Číny, pak skrze Araby
 do Syrie a teprve po objevení Ameriky prostřednictvím
 Španělů do Ameriky střední a skrze Portugalce do
 Brazílie. Burákový cukr vynalezen r. 1747 lučeb-
 níkem Markgrafem v Berlíně, první pokus továr-
 nicko-technický provedl jeho nástupce Richard, ale
 Napoleonské války zastavily německé pokusy a
 výroba cukru z buráku pod záštitou závěry kon-
 tinentální založena počátkem 19. století ve Francii.
 Bylo jí arci zde i jinde nejprve bojovati s obtížemi
 mladého, nově vzniklého odvětví, tak že zákonodár-
 ství musilo průmyslu tohoto šetřiti; clo na cukr
 třetinový nabylo povahy cla ochranného. Teprve
 dostatečným vyvinutím a zesílením techniky
 cukrovarnické tento zřetel odpadl a zároveň mož-
 ným se stalo a také ponezáhlu provedlo zvýšení
 daně z cukru burákového. Rychlé pokroky techniky
 cukrovarnické, z kterými rukou v ruce šlo snížení

cen a stoupající konsum, souvisely ostatně z části nemalé s methodami daně cukerní. Podněcovalat daně dle množství buráku nebo dle vydatnosti přístrojů vybíraná ku zlepšení techniky s jednostranného ovšem hlediště úspory danové. Telikoz se potom takto z pravidla vyrobilo více, nežli se při těch spůsobech ukládání daně předpokládalo, restituce daně z cukru vyrobeného nevyměřila se správně, tak že restituce daně při vývozu cukru nabyla povahy prémie exportní, jež podněcovala k výrobě pro vývoz a spůsobila, že bez té umělé opory cukrovarství v některých státech netroufá si ani obstáti. Následek této politiky je stav vynější, při kterém se vývoz podporuje již i namnoze zjevnými prémie, které se arci platí z výnosu daně na domácí spotřebu padající. Domáci konsument cukru musí připlácti něco vývozi, aby cizí spotřebitel mohl dostati náš cukr pod cenou nákladu.

Spůsoby ukládání daně cukerní jsou :

a. ze suroviny (daň buráková - Rübensteuer),
to ješ dle množství buráku do zpracování vzatého,
zjištěného buď vahou nebo počítadly automatickými.

Předpokládá se, že alle technických zkušenosti z 1 centu buráku lze docílit z liber cukru. Ale jednak není buráky obsažnosti vždy a na všech místech stejně vydatný, jednak nevytěží každá továrna z téhož množství buráku stejně jakostu stejně mnoho. Čím lepší jest buráky anebo čím dokonalejší má někdo technická zařízení výrobní, tím více cukru se vytěží z téhož množství buráku, tím menší kvóta daně zaplacené připadne na jednotku váhy (cent) - hotového výrobku. Daň takto vyměřovaná jest tudíž vlastně premií pro krajiny, které mají pro pěstování buráku nejvýhodnější podmínky, a jest zároveň premií pro podniky lépe zařízení, zpravidla tedy právě pro podniky větších. S druhé strany avšak právě proto, že výtěžek a tedy i průměrné snížení daně závisí na technické dokonalosti výroby, metoda tato staví se podnětem ke zdokonalování techniků jednostrannému, protože pudicím jeho motivem jest úspora daně. Větších podniků, které dovedou ještě z tzv. zanedbných produktů, které zbudou při prvním zpracování, cukru vydobytí, mají pak v tom směru výhodou největší. Restituvi lze ne snadno správně vyměřiti, ačli nemá provzítati premiie

na export. Kde se však zásadně prémie taková chce povoliti, tam jest proto snadnějši, že možno jest pak premii maskovati, to jest prémie jest utajena v tom, co se jako náhrada daně vrací.

b. dle vydatnosti přístrojů, jako byly dřívě centrifugy nebo lisů (Pressen) anebo při nejrozšířenějšim pak diffusním processu počet denních plnění nádob diffusních, kterážto plnění se deklarují a samočinnými počítadly kontrolují. Výsledky jsou však zcela takové, jako uvedeno ad a.

c. dle množství a jakosti polotovaru, tj. dle množství stávy cukerní na určitý (vždy stejný) stupeň teploty přivedení, pak saccharometrem měření.

d. dle hotového fabrikátu, tj. dle skutečně vyrobeného množství, což s sobě jest methodou nejvhodnějši potud, pokud se docílí větší stejnoměrnosti daně, odpadne totiž jednostranné premiování dobrých i špatných a dokonalejšich přístrojů. Daně lze tu vybírat jako „konsumční“, tj. uvaliti ji teprve na cukr hotový, když do prodeje vnitřního přechází, kdežto se z cukru určeného pro vývoz, přechováva-li se

s náležitými kantelami ve veřejných, úředně strážných skladištích, převáží-li se odtud přímo za hranice, nemusí vůbec daň platit, resp. sepeve při vývozu u skutečném vracetí, jako při prve dotčených formách zdaňování.

Ale poněvadž by bylo větší nebezpečí defraudace (podobně jako ad c.) spojeno s touto methodou, nebyla-li by kontrola nepřetržitá, tedy jest metoda tato mnohem nákladnější a dá se jí užíti jenom, když výroba má veliký rozsah, soustředěna jsou ve velikých závodech a když daň sama jest dosti značná. Továrny musí býti dle určitých předpisů ohrázeny, aby cukr nemohl se snad podloudně odstraňovati, musí býti také uvnitř dle určitých pravidel zařízeny, zejména pak jejich sklady cukru zachovávány pod úřední spoluzávěrkou; knihy musí se dle určitých předpisů vésti pod stálým dozorem finančního zřízence. Prémie vývozní není potom jiná možná nežli zjevná.

V Rakousku počalo zdaňování cukru r. 1849. daní konsumní, která hned r. 1850. nahrazena eurovinovou (burákovou dle váhy), r. 1865. paušalování

dle výkonosti, při čemž, poněvadž průběhající náhrady výrobní pohlcovaly celý výnos daně, kontingentováno její minimum, jež státu se musí dostat, i byly při repartici na cukrovary upraveny doplatky. Od r. 1888. daň konsumní s průměrnými xřejnými až do určité stanoveného kontingentu. — Vývoj v Německu byl tomu podobný (z části vlastně vzorem). Nyni jest tam kromě konsumní daně ještě zvláštní provozovací, jež se vyměřuje dle množství cukru se závodu do obchodu přivedeného sázbou progresivní, aby se menším cukrovarům existenci zápas usnadnil.

§ 16. 6. Daň tabáková.

Jako předmět spotřeby rozhodně zbytní, avšak přes to velmi rozšířený, tabák se hodí obzvláště za předmět daně spotřební. Methody ukládání jsou:

A. Při dovolení privatní výrobě a obchodu (daň tabáková v užším smyslu).

1. Daň ze suroviny dá se vybírat:

a) jako daň plochová (Flächsteuer) t. j.

dle velikosti plochy tabákem osázené, po případě s rozdílem sazeb podle rozličné vydatnosti (úrodnosti půdy). Nestihne ani správně a v různých dobách stejnoměrně kvantitu (měnivá úroda) vůbec a docela nemožno jest při ní odstupňovati sazby dle jakosti.

b) jako daň sklizňová dle úředně zjištěného počtu tabákových rostlin nebo dle váhy vskutku sklizených listů surového tabáku, což předpokládá dodání jistých všeobecných regulativů o samém způsobu sázení (příkaz sázení v řadách určité vzdálenosti, nemíchati s jinými rostlinami), aby se již přede zni kontrola mohla prováděti. Těžkost ani zde rozličnými sazbami se nestihne.

2. Daň fabrikátová, ukládána různými sazbami podle jednotlivých druhů fabrikátů (tabák kuřlavý, snupavý, doutníky, cigarety) dle váhy, když z fabriky přecházejí v obchod; vybírá pak se buď jako daň pásková (Bändersteuer), tj. v podobě nálepných kolčíků (marek, pásek), kterými výrobce musí opatřiti výrobky své podle určitého úředního předpisu obalené, jakmile v obchod je přivádí, aby otevření balíčku nebylo možno bez porušení pásky. Jediné

výrobky takto opatřené dovoleno jest do obchodu přivést resp. prodávati. Anebo se vybírá jako daň fakturová v ten spůsob, že každý výrobce jest povinen o každém prodeji vydati fakturu a do knih ji zapisovati, se kterých občasné výpisy úřadu předkládá.

Kontrola výroby jest tu však přece i potom nutná (aby se nic nespřacovalo pokoutně). Proti metodě ad 1. uvedené tato metoda jest výhodnější, neboť tam ta požaduje daň častokrát na dlouhé doby napřed, nežli výrobek přijde do konsumpce, kde jest akt placení konsumentovi bližší; do jisté míry - ačci velice skrovní - i rozličné druhy podlehnou různé sazbě.

3. V obchodě provede se daň tím spůsobem, že k domácí výrobě a obchod vůbec zapoví, na přivezený pak tabák clo uloží. Kde povaha půdy a klima dopouštějí výrobu tabáku, byla by to národohospodářská nerovnalost.

B. Monopól. Byl by sice možný monopól výhradně na surovinu v ten spůsob, že stát by sobě vyhradil propól (právo předkupní) na všechny surový tabák vyrobený od soukromníků, aby jej

potom s přírůžkou průměrnou obmýšlené výšce da-
ně továrnikům prodával. Tato obmýšlenější forma
monopolu však neobjevuje se nikde, nýbrž všude mo-
nopol fabrikace s výhradním právem státu ke kou-
pi surového tabáku, který jenom v určitých okresech
dovoleno jest pěstovati (pro snadnější dohled), a stát
za ceny úředně napřed stanovené i veřejně ohlášené
jej potom od producentů kupuje a zapovídá privat-
ní fabrikaci i soukromý prodej i přívoz a zpracová-
ní surrogátů, pak výrobu jakož i privatní držení
přístrojů ku zpracování tabáku. — Prodej výrobků
ve státních továrnách zhotovených v původním oba-
lu možný jest jenom skrze prodáváče k tomu
koncessované, kteří prodávají výrobky za ceny u-
stanovené správou finanční.

Předá se zapříti, že monopol kromě nepřít-
livých momentů dříve již uvedených má ještě tu
nepříznivou stránku, že dovolení sázeti tabák
musí se obmeziti na určité okruhy, není tedy
možno z tohoto lukrativního způsobu rolnické
činnosti, hodícího se zvláště pro malé rolníky
těžiti po různu dle libovůle.

Za to jsou nepopíratelné výhody monopolu: Možnost dokonale služby kvalitní; podle různých druhů jakosti dají a totíž služby přiměřeně nastupňovati. Daň se vybírá bezprostředně při přechodu do spotřeby. Kontrola jest jednodušší, zamezí se falšování. Konečně také možnost lepší péče o star dělnický.

Veliké obtíže vycházejí jenom, má-li se zavést monopol v zemi, kde doposud nebylo monopolu, kde se tabák na nejrozličnějších místech sází, v různých závodech a zpracuje a kde jest předmětem zahraničního obchodu. Jest tu zapotřebí velmi obsáhlých náhrad všechněm dorazadním továreníkům, obchodníkům atd., což při velikém jejich počtu a nesnadném konstatování všech pro správné vyšetření náhrady potřebných momentů neprovede se vesměs lehce a spravedlivě. — V Rakousku, Itálii, Rusku monopol; v Německu, kde různé metody v rozličných státech se vystřídaly a pokus Bismarckův o monopol se nezdařil, nyní panuje daň surovinná dle váhy sklizeného materiálu. Vlnu severoamerické daň pásková (známková). V Anglii pouze clo s licenčními platy pro zpracování a obchod;

řestování surovin napověděno.

§ 17. 7. Ostatní spůsoby dani na předměty
sužité.

Jiné předměty, na něž daně spotřební byly kladeny nebo dosud se kladou, jsou tyto:

1. Papír (Anglie až do r. 1861., Francie r. 1871. místo zrušeného kolku novinového. — Čtyři stupně jakostní. Zrušeno 1886.

2. Šíelný prach v podobě monopolu ve Francii (od r. 1797.), při čemž prach k potřebě dolů dodáván za výrobní cenu, pro honební a přepychové za zvýšenou, v čemž daň.

3. Petrolej a jiné svítivo. Daň spotřební po spůsobu daní fabrikátové (z rafinovaného petroleje) na domácí produkt a spolu clo na cizí v Rakousku. Ve Francii vybírá se nyní pouze v městech od 4000 obyv. počínaje sazbami týdenními dle velikosti místa vyměřenými z přivezeného tam petroleje (droit d'entrée) a vyrovnávací daň na petrolej v místě výrobní. V Rusku původní monopol (1821-1873.) proměněn také v daň fabrikátovou. — Švícký

stearinové a voskové. (Francie od r. 1873. fabrikátová daň pomocí pásek.)

4. Sírky. Daň zavedena ve Francii 1871, změněna r. 1872. v monopol koupě, fabrikace a prodeje státem (k tomu cíli 600 továren vyvlastněno). Výkon monopolu propachtován; od r. 1890. zase vlastní režie.

Rusko od r. 1848., daň pásková.

5. Mýdlo (Anglie až do r. 1853., Francie 1873-78.), dosud Nizozemsko (10 zl. za 100 kg.)

6. Cichorie podléhá dani v Anglii od r. 1860. (zavedena k ochraně cla kávového jako daň pásková), také v Itálii (od r. 1874.); ve Francii zrušena.

7. Ocet (Francie, Belgie, Nizozemí).

Skoro vesměs jsou tyto daně pochybného rázu, protože konzumce dotčených předmětů buď neprojevuje žádný specifický moment spůsobilosti daňové nebo jest technicky nesnadno zachytiti zbytečný moment při nich. —

V oboru zdanění duševních konsumpcí o-
právněn jest kolek kartový, neoprávněn novinový
a kalendářový.

